

Конспект

ЕКОНОМІЧНА

ОЦІНКА

втрат лісового фонду України

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ
ВНАСЛІДОК АГРЕСІЇ РФ

ВСТУП

Основним документом, що визначає порядок розрахунку обсягу втрат, завданих лісам України, є затверджена наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 05 жовтня 2022 року № 414 Методика визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

Втрати лісового фонду внаслідок збройної агресії оцінюються для таких суб'єктів:

- Шкода, завдана державі;
- Збитки, завдані економічним суб'єктам:
 - постійним лісокористувачам,
 - власникам лісів,
 - користувачам мисливських угідь.

Безпосередніми об'єктами оцінки обрахунку розміру втрат є земельні ділянки лісогосподарського призначення, захисні насадження лінійного типу, лісові розсадники, лісові культури, мисливські угіддя. Ці ділянки повинні бути локалізовані та використуватися за цільовим функціональним призначенням.

Основні складові оцінки втрат:

- збитки лісогосподарського виробництва, спричинені:
 - обмеженням прав землекористувачів розпоряджатися належним їм майном;
 - пошкодженням та знищенням заготовленої лісопродукції;
- неотримані доходи лісокористувачів внаслідок обмеження доступу до земельних ділянок, спричинені:
 - непроведенням рубок;
 - неможливістю здійснювати побічне лісокористування (збір ягід, грибів, горіхів, лікарських рослин);
- витрати на подальшу підготовку ґрунту під створення лісових культур;
- витрати на подальше вирощування садивного матеріалу у лісових розсадниках, створення та догляд за лісовими культурами;
- збитки мисливського господарства внаслідок знищення або пошкодження вольтерів, інших біотехнічних споруд, мисливських тварин.

Непроведення рубок головного користування та рубок, що здійснюються внаслідок інших лісогосподарських заходів, завдає шкоду державі внаслідок втрати рентних платежів за спеціальне використання лісових ресурсів, а економічним суб'єктам – збитки від втрати доходу від продажу лісової продукції.

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ШКОДИ ТА ЗБИТКІВ

Інформаційною основою для розрахунку розміру заподіяних збитків є:

- відомості Державного лісового кадастру;
- матеріали лісовпорядкування, даних дистанційного зондування Землі, а також спеціальних обстежень земель лісового фонду;
- висновки експертів, довідки, відомості, отримані з офіційних джерел інформації, свідчення фізичних та юридичних осіб;
- звітна документація щодо виробничої і фінансової діяльності підприємств лісового господарства;
- відомості щодо сортиментної структури насаджень;
- дані щодо реалізаційних (ринкових) цін на деревину;
- дані від користувачів мисливських угідь.

Розмір завданих втрат визначається у кожному випадку окремо. Для цього місцевими державними (військовими) адміністраціями створюються комісії. До їх складу включаються:

- посадові особи місцевим державних адміністрацій;
- представники виконавчих органів сільських, селищних, міських рад;
- представники економічних суб'єктів, яким завдані збитки (постійні лісокористувачі, власники лісів, користувачі мисливських угідь) або органів, які здійснюють охорону угідь;
- представники органів Держгеокадастру, Держекоінспекції, ДСНС, правоохоронних органів, архітектури та містобудування.

Очолюють комісії представники виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

Робота комісій включає:

- огляд земельних ділянок,
- вивчення інформаційних матеріалів,
- встановлення факту, періоду, протягом якого завдавалися втрати, та їх масштабу,
- оформлення результатів роботи відповідними актами, що надаються до територіального органу Держлісагентства.

РОЗРАХУНОК РОЗМІРУ ШКОДИ ТА ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ЗЕМЕЛЬНИМ ДІЛЯНКАМ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, ЗАХИСНИМ НАСАДЖЕННЯМ ЛІНІЙНОГО ТИПУ, ЛІСОВИМ РОЗСАДНИКАМ, ЛІСОВИМ КУЛЬТУРАМ ТА МИСЛИВСЬКИМ УГІДДЯМ

Розрахунок розміру шкоди та збитків здійснюється державною лісовою охороною за інформаційними матеріалами, наданими постійними лісокористувачами та власниками лісів.

1. Збитки лісогосподарського виробництва, спричинені обмеженням прав постійних лісокористувачів та власників лісів або погіршенням якості земель:

$$PВ = (1-K) \times Нв \times Пд \quad (1)$$

де $PВ$ – розмір збитків лісогосподарського виробництва, грн;

K – коефіцієнт зниження продуктивності угідь;

$Нв$ – середній розмір збитків на 1 га, грн:

визначається згідно з нормативами втрат лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню (постанова КМУ від 17 листопада 1997 року № 1279 «Про розміри та порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню»).

Ліси України за екологічним і господарським значенням поділяються на першу і другу групи. До першої групи належать ліси, що виконують переважно природоохоронні функції, ліси на територіях природно-заповідного фонду, ліси, що мають наукове або історичне значення, лісоплодові насадження, субальпійські деревні та чагарникові угруповання. До другої групи належать ліси, не віднесені до лісів першої групи, що поряд з екологічним мають експлуатаційне значення. Для збереження захисних функцій, безперервності та невиснажливості використання в лісах другої групи встановлено режим обмеженого лісокористування.

$Пд$ – площа пошкодженої або замінованої ділянки, га.

Регіон	Група лісів	
	перша	друга
АР Крим	123,1	-
Вінницька	84,7	50,2
Волинська	77,7	46
Дніпропетровська	145	-
Донецька	163,1	-
Житомирська	75	44,4
Закарпатська	29,8	17,9
Запорізька	250,9	-
Івано-Франківська	31,9	19,1
Київська	80,5	47,7
Кіровоградська	159,1	94,3
Луганська	118,6	-
Львівська	70,1	41,6
Миколаївська	241,6	-

Регіон	Група лісів	
	перша	друга
Одеська	141,8	-
Полтавська	130,5	-
Рівненська	74,1	43,9
Сумська	79,6	47,1
Тернопільська	100,4	59,5
Харківська	91,9	-
Херсонська	167,3	-
Хмельницька	93,2	55,2
Черкаська	75,8	44,9
Чернівецька	31,1	18,7
Чернігівська	75	44,4
м.Київ	80,5	-
м. Севастополь	123,1	-

2. Збитки, завдані внаслідок пошкодження заготовленої лісопродукції:

$$P_{ззл} = (Цд - Цдп) \times Mд, \quad (2)$$

де $P_{ззл}$ – розмір збитків від пошкодження заготовленої лісопродукції, грн;

$Цд$ – первинна вартість деревини (згідно з бухгалтерським обліком), грн;

$Цдп$ – переоцінена після пошкодження вартість деревини, грн:

визначається комісією постійного лісокористувача або власниками лісів за результатами проведеної інвентаризації лісопродукції.

$Mд$ – маса деревини, м³.

3. Збитки, завдані внаслідок втрати заготовленої лісопродукції:

$$P_{ззвл} = Цд \times Mд, \quad (3)$$

де $P_{ззвл}$ – розмір збитків від втрати заготовленої лісопродукції, грн;

$Цд$ – вартість деревини згідно з бухгалтерським обліком, грн;

$Mд$ – маса деревини, м³.

4. Доходи, неотримані лісокористувачами внаслідок обмеження їх доступу до земельних ділянок, нездійснення рубок лісу та недоотримання деревини у віці стиглості:

$$H_{дрл} = Цп \times (Зпв + Прп \times (Всп - в)) \times Пл + Рп, \quad (4)$$

де $H_{дрл}$ – доход, неотриманий внаслідок нездійснення рубок лісу;

$Цп$ – фактична середньозважена ринкова ціна деревної породи за попередній рік, грн/м³;

$Зпв$ – запас деревостану деревної породи у віці $в$, м³/га;

$Прп$ – щорічна зміна запасу деревостану деревної породи, м³/га:

визначається за матеріалами лісовпорядкування;

$Всп$ – вік стиглості деревостану деревної породи відповідно до категорії лісів, років:

категорії лісів визначаються за їхнім функціональним призначенням (експлуатаційні, захисні, рекреаційно-оздоровчі, природоохоронні);

$в$ – фактичний вік деревостану, років:

визначаються за матеріалами лісовпорядкування;

$Пл$ – площа лісової ділянки, на якій заплановано здійснення заготівля деревини, га;

$Рп$ – рентна плата, грн:

визначається на основі спеціальних дозволів (лісорубних квитків) та стосується деревостанів віком понад 40 років.

5. Збитки через неможливість заготівлі другорядних лісових матеріалів, здійснення побічного лісокористування та недотримання у місцеві бюджети рентних платежів:

$$P_{\text{ШДП}} = L \times \text{ЦЛ} + P_{\text{п}} \quad (5)$$

де $P_{\text{ШДП}}$ – розмір збитків внаслідок невикористання лісових ресурсів для заготівлі другорядних лісових матеріалів нездійсненні побічних лісових користувань, грн;

L – обсяг встановленого ліміту на використання лісових ресурсів за їх видами, тонна або тис. шт:

ліміти на використання лісових ресурсів встановлюються на підставі спеціального дозволу (Лісового квитка). Обсяги лімітів зазвичай вимірюються у тоннах, але для новорічних ялинок – у тис. штук.

ЦЛ – вартість лісових ресурсів згідно з бухгалтерським обліком, грн/тонну або тис. шт;

$P_{\text{п}}$ – рентна плата, грн:

визначається на основі нормативного збору, затвердженого обласними державними адміністраціями для отримання Лісового квитка.

6. Збитки місцевих бюджетів внаслідок неможливості використання корисних властивостей лісів (для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних, освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт) на умовах тимчасового користування лісами:

$$P_{\text{ШТКЛ}} = T \times \text{НГОЛД} \times P_{\text{л}} \times P_{\text{пТКЛ}}, \quad (6)$$

де $P_{\text{ШТКЛ}}$ – збитки внаслідок неможливості використання корисних властивостей лісів, грн;

T – період, протягом якого неможливе користування лісовими ділянками, міс або років:

період короткострокового користування лісами (до 1 року) визначається у місяцях, довгострокового (більше 1 року) – у роках;

НГОЛД – нормативна грошова оцінка земельної лісової ділянки, грн/га;

$P_{\text{л}}$ – площа лісової ділянки, наданої у тимчасове користування, га;

$P_{\text{пТКЛ}}$ – ставка рентної плати за тимчасове користування лісами, %:

визначається на основі спеціального дозволу (Лісового квитка).

7. Витрати на підготовку ґрунту під створення лісових культур:

$$V_{\text{пг}} = V_{\text{за}} + P_{\text{пг}} \times P_{\text{л}}, \quad (7)$$

де $V_{\text{пг}}$ – загальні витрати на підготовку ґрунту під створення лісових культур, грн;

$V_{\text{за}}$ – загальновиробничі та адміністративні витрати, грн:

визначаються за звітною документацією підприємства;

$P_{\text{пг}}$ – витрати на підготовку ґрунту механізованим способом і вручну, грн/га:

визначаються згідно з бухгалтерською документацією та актом виконаних робіт;

Пл – площа, на якій проведена підготовка ґрунту під створення лісових культур, га.

8. Шкода та збитки, завдані лісовим розсадникам і лісовим культурам внаслідок їх пошкодження або знищення:

$$P_k = H_{zk} + Z_k + P_v, \quad (8)$$

де *P_k* – збитки, завдані внаслідок знищення або пошкодження лісових розсадників та лісових культур, грн;

H_{zk} – витрати на організацію і створення лісових розсадників та лісових культур, вирощування садивного матеріалу, догляд за лісовими культурами, грн:

визначається за бухгалтерською документацією та актами про виконання робіт;

Z_k – шкода, завдана лісу внаслідок знищення або пошкодження лісових культур, сіянців, саджанців у лісових розсадниках, грн:

визначається згідно з таксами для обчислення розміру шкоди, завданої лісу (постанова КМУ від 23 липня 2008 року № 665 «Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу»)

а) знищенням або пошкодженням лісових культур, природного підросту та самосіву на землях, призначених для відновлення лісу

Вік лісових культур, природного підросту та самосіву, років	Розмір шкоди, грн/га
<i>Знищених:</i>	
до 5 включно	17 918
6-10	23 188
<i>Пошкоджених:</i>	
до 5 включно	8 959
6-10	11 594

б) знищенням або пошкодженням сіянців, саджанців у лісових розсадниках і на плантаціях

	Розмір шкоди, грн
<i>У розсадниках:</i>	
за 1 га сіянців	18 972
за 1 тис. саджанців основних лісових порід віком до 3 років	738
за 1 саджанець плодкових, декоративних і технічних порід	32
<i>На плантаціях:</i>	
за 1 саджанець елітних насінневих	105
за 1 саджанець інших насінневих	32

P_V – втрати лісогосподарського виробництва, грн.

Втрати лісогосподарського виробництва:

$$P_V = (1-K) \times H_V \times Пд, \quad (9)$$

де P_V – розмір втрат лісогосподарського виробництва, грн;

K – коефіцієнт зниження продуктивності угідь;

H_V – середній розмір втрат лісогосподарського виробництва на 1 га, грн;

$Пд$ – площа пошкодженої або замінованої ділянки, га.

9. Шкода, завдана мисливському господарству за знищення чи пошкодження біотехнічних споруд (до яких належать солонці, годівниці, посіви кормових культур рослин, мисливські вишки, вольєри, вказівні знаки):

$$P_{ШБ} = ФВБ \times 5 \times K-тьБ, \quad (10)$$

де $P_{ШБ}$ – розмір шкоди, завданої знищенням чи пошкодженням біотехнічних споруд, грн;

$ФВБ$ – фактична вартість біотехнічних споруд згідно з бухгалтерським обліком, грн;

$K-тьБ$ – кількість знищених чи пошкоджених біотехспоруд, од..

10. Пряма шкода, завдана певному виду мисливських тварин:

$$P_{Ш} = (T + M_m \times Ц_m + M_{ш} \times Ц_{ш}) \times K-ть, \quad (11)$$

де $P_{Ш}$ – розмір шкоди, завданої певному виду мисливських тварин, грн;

T – такса для обчислення розміру відшкодування збитків щодо певного виду тварин, грн;

$K-ть$ – кількість знищених особин виду тварин, од.;

M_m – маса м'яса знищених особин виду тварин, кг;

$Ц_m$ – середньоринкова ціна 1 кг м'яса знищених особин виду тварин, грн;

$M_{ш}$ – маса шкури виду тварин, м²;

$Ц_{ш}$ – середньоринкова ціна 1 м² шкури виду тварин, грн.

11. Шкода за знищення чи пошкодження гнізда, нори, іншого житла мисливських тварин, а також бобрівної загати:

$$P_{ШЖ} = T \times 5 \times K-тьЖ, \quad (12)$$

де $P_{ШЖ}$ – розмір шкоди, завданої житлу певного виду мисливських тварин, грн;

T – такса для обчислення розміру відшкодування збитків щодо певного виду тварин, грн;

$K-тьЖ$ – кількість знищених жител виду тварин, од..

12. Шкода за кожне пошкоджене яйце, кожний виявлений ембріон у незаконно добутої (знищеної) мисливської тварини:

$$P_{ШЯЕм} = T \times 0,5 \times K-тьЯЕм, \quad (13)$$

де $RШЯЕм$ – розмір шкоди, завданої за кожне пошкоджене яйце, кожний виявлений ембріон у незаконно добутої (знищеної) мисливської тварини, грн;

T – такса для обчислення розміру відшкодування збитків щодо певного виду мисливських тварин, грн;

$K-тьЯЕм$ – кількість пошкоджених яєць, виявлених ембріонів виду тварин, од..

13. Шкода за кожне знищене чи пошкоджене штучне гніздо мисливських птахів:

$$RШШГн = ФВ \times 10 \times K-тьШГн, \quad (14)$$

де $RШШГн$ – розмір шкоди за знищене чи пошкоджене штучне гніздо певного виду мисливських птахів, грн;

$ФВ$ – фактична вартість штучного гнізда певного виду мисливських птахів за даними бухгалтерського обліку, грн;

$K-тьШГн$ – кількість знищених чи пошкоджених штучних гнізд виду птахів, од..

РОЗРАХУНОК ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ В РЕЗУЛЬТАТІ САМОВІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЛЯМИ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, ЗАХИСНИМИ НАСАДЖЕННЯМИ, МИСЛИВСЬКИМИ УГІДДЯМИ

14. Недоотриманий доход від використання лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю:

$$Нд = Пл \times Пр \times T \times Цп, \quad (15)$$

де $Нд$ – неотриманий доход від використання лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю, грн;

$Пл$ – площа лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю, га;

$Пр$ – щорічний приріст лісової рослинності, м³/га;

T – термін самовільного користування лісовими ділянками, вкритими лісовою рослинністю (термін окупації), років;

$Цп$ – фактична середньозважена ринкова ціна деревної породи, грн/м³.

15. Недоотриманий доход мисливського господарства:

$$РНД = (РДЗв - РФД) \times T \times ІндІнф, \quad (16)$$

де $РНД$ – недоотриманий доход мисливського господарства, грн;

$РДЗв$ – доход мисливського господарства за попередній рік (у звичайних умовах) згідно з бухгалтерським обліком, грн;

$РФД$ – фактичний доход за розрахунковий період згідно з бухгалтерським обліком, грн;

T – період обмежень, які унеможливають отримання мисливським господарством доходу внаслідок окупації, років;

$ІндІнф$ – індекс інфляції.